

Zika virus

ภัยร้ายที่ต้องระวัง!!!

นายสัตวแพทย์นพพร โต๊ะมี

กลุ่มแบคทีเรียและเชื้อรา

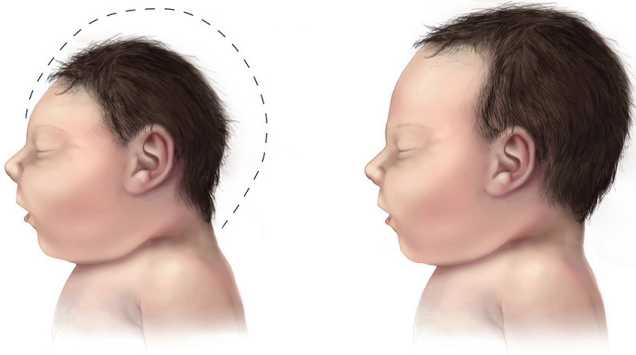
ในฉบับนี้ผู้เขียนขอนำท่านมารู้จักกับภัยร้ายตัวใหม่สำหรับประเทศไทยเราแต่เก่าสำหรับประเทศที่พบเชื้อนี้ครั้งแรก ลองมาติดตามดูนะครับ

ไข้ซิกา (Zika fever)

ไข้ซิกา เกิดจากเชื้อไวรัสในตระกูล Flaviviridae สามารถถ่ายทอดผ่านยุงลายหลายสายพันธุ์ เช่น *Aedes africanus*, *A. apicoargenteus*, *A. luteocephalus* และ *A. aegypti* โรคนี้มีลักษณะคล้ายโรคไข้เลือดออกชนิดอาการไม่รุนแรง และมีความสัมพันธ์กับโรคไข้เหลือง และเวสต์ไนล์ ที่เกิดจากแมลงนำโรคในตระกูล Flaviviridae ชนิดอื่น มันมีความเป็นไปได้ที่การเกิดโรคจะเชื่อมโยงกับการเกิดลักษณะสมองขนาดเล็ก (Microcephaly) ในเด็กแรกเกิด และสมองถูกทำลายจากแม่ที่ติดเชื้อ ในปี พ.ศ. 2558 กระทรวงสาธารณสุขประเทศบราซิลได้ยืนยันการเกิดลักษณะดังกล่าวว่ามีความสัมพันธ์กับช่วงของการเกิดระบาดของไวรัสซิกาและทำให้เด็กที่คลอดออกมามีสมองเล็กถึงสามพันกว่ารายดังนั้นในเดือนมกราคม 2559 นี้ หน่วยงาน CDC ของสหรัฐ

อเมริกาได้ออกประกาศเตือนให้หญิงตั้งครรภ์ที่จะเดินทางเข้าไปในพื้นที่ประเทศที่เสี่ยง ให้หลีกเลี่ยงการเดินทางแม้แต่ในประเทศ โคลัมเบีย เอกวาดอร์เอลซัลวาดอร์ และ จาไมกา รัฐบาลของประเทศเหล่านี้ได้ประกาศให้สตรีที่ต้องการจะมีบุตร ชะลอการตั้งครรภ์ออกไปก่อนที่จะแน่ใจว่าในประเทศของพวกเขาไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อและมีประกาศเพิ่มเติม 3 กุมภาพันธ์ 2559 จากหน่วยงานด้านภูมิคุ้มกันวิทยาของสหรัฐฯ เตือนว่าเชื้อนี้สามารถติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้โดยฝ่ายชายที่ติดเชื้ออาจถ่ายทอดให้หญิงที่กำลังตั้งครรภ์หรือคาดว่าจะตั้งครรภ์ได้

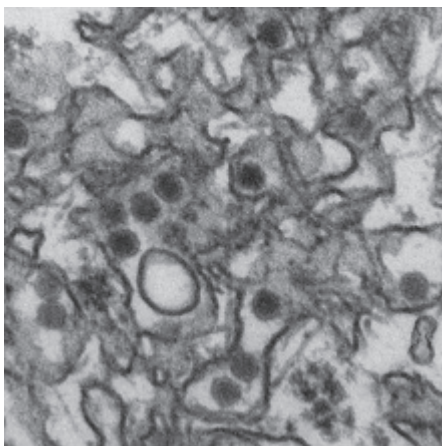

ภาพที่ 1 ภาพเด็กแรกเกิดที่สมองเล็ก

[https://en.wikipedia.org/wiki/Zika_virus_outbreak_\(2015%E2%80%932016\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Zika_virus_outbreak_(2015%E2%80%932016))

เชื้อไวรัส

เป็นไวรัสที่มีสารพันธุกรรม ชนิดสายเดี่ยว (RNA) วนขวา มีเปลือกหุ้ม รูปร่างแบบ icosahedral และ nonsegmented

ภาพที่ 2 ภาพแสดงลักษณะของเชื้อไวรัส ซิกา

https://en.wikipedia.org/wiki/Zika_virus

ระยะฟักตัว และอาการ

มีระยะฟักตัว 4 - 7 วัน จากนั้นจะมีการไข้ ปวดศีรษะรุนแรง วันที่สองของไข้จะมีผื่นขึ้นแบบ maculopapular ที่บริเวณลำตัว แขนขา วันที่สามไข้ลดแต่ยังมีผื่นอยู่ วิงเวียน เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ตาแดง ปวดข้ออาจมีอาการตอม น้ำเหลืองใส และอาจจางจาง ร่วง ไม่มีรายงานการเสียชีวิต ส่วนคนชราอาจมีอาการขาดตามปลายประสาท นิ้วมือ นิ้วเท้าและอาจเป็นอัมพฤกษ์หรืออัมพาตได้

ภาพที่ 3 ผื่นคันเนื่องจากการติดเชื้อ Zika virus

https://en.wikipedia.org/wiki/Zika_virus

การก่อโรค

จากทฤษฎีการก่อโรคมียู่ว่าเริ่มจากการติดเชื้อในส่วนของ dendritic cells แล้วแพร่เชื้อสู่ต่อมน้ำเหลืองและกระแสเลือด เชื้อจะเพิ่มจำนวนใน cytoplasm ของโฮสต์เซลล์ แต่จะพบส่วนของ virus antigens ได้ที่นิวเคลียสของเซลล์ที่ติดเชื้อ

การรักษา และการป้องกัน

ในปีพ.ศ. 2559 ยังไม่มีวัคซีน หรือยาที่จะใช้ในการรักษา หรือป้องกัน การรักษาตามอาการด้วยยาพาราเซตามอล ในขณะที่ แอสไพริน และยาในกลุ่ม NSAID ต่างๆ จะใช้ก็ต่อเมื่อได้รับการยืนยันว่าไม่ใช่โรคไข้เลือดออกเพราะเสี่ยงต่อการเกิดอาการเลือดไหลไม่หยุด ดังนั้นการป้องกันไม่ให้ยุงกัดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งจะได้เป็นการป้องกันโรคไข้เลือดออก ชิคุนกุนยา และโรคอื่นๆ ด้วย สตรีที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงให้พิจารณาขอการตั้งครรภ์หรือสตรีที่ตั้งครรภ์อยู่แล้วหรือคาดว่าจะตั้งครรภ์ต้องให้คู่ของตนที่จะมีเพศสัมพันธ์ใช้ถุงยางอนามัยด้วยเพื่อป้องกันการถ่ายทอดเชื้อที่อาจทำให้เด็กทารกในครรภ์เกิดมามีสมองขนาดเล็กได้

ระบาดวิทยา

จากปี พ.ศ. 2449 ถึง 2524 มีรายงานการติดเชื้อในคนในส่วนอื่นของประเทศแถบ Africa เช่น Central African Republic, Egypt, Gabon, Sierra Leone, Tanzania และ Uganda เช่นเดียวกับในประเทศแถบทวีปเอเชียรวมถึง ประเทศ India, Indonesia, Malaysia, Philippines, Thailand และ Vietnam ไวรัสชิคาถูกแยกเชื้อได้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2490 จากน้ำเหลืองของลิง rhesus ที่ทำการศึกษาศึกษาไข้เหลืองในปาซิฟิกประเทศอุกันดา และแยกเชื้อได้จากคนประเทศไนจีเรียในปี พ.ศ. 2511 ล่าสุดในปี พ.ศ. 2550 ได้มีรายงานการระบาดของไข้ชิคา ในหมู่เกาะแยเป

ในประเทศไทย มีผู้รายงานว่าตรวจพบแอนติบอดีชนิดทำลายล้างไวรัสชิคา ในผู้ที่อาศัยในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2506 และมีรายงานในปี 2556 ผู้ป่วยหญิงนักท่องเที่ยวจากแคนาดา ซึ่งเดินทางมาประเทศไทยในช่วงเวลา 21 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2556 มีอาการภายหลังจากเดินทางกลับถึงประเทศแคนาดาเป็นเวลา 4 วัน โดยเริ่มป่วยวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 มีอาการไข้ อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ กระสับกระส่าย หนาวสั่น คลื่นไส้ อาเจียน ปวดหลัง และปวดข้อ ได้รับการตรวจทางห้องปฏิบัติการยืนยันการติดเชื้อไวรัสชิคา (Zika virus) ซึ่งกรมควบคุมโรค ยังเฝ้าระวังโรคนี้อยู่

การตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ

การตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันการติดเชื้อ ทำได้ 2 วิธี ดังนี้

1) การตรวจหาสารพันธุกรรม ด้วยวิธีพีซีอาร์ เก็บตัวอย่างน้ำเหลืองเร็วที่สุดหลังจากที่ เริ่มมีอาการเจ็บป่วย ซึ่งไม่ควรเกิน 9 วันหลังมีอาการ

2) การตรวจหาแอนติบอดี ชนิดเอ็มที่จำเพาะต่อไวรัสชิคาด้วยวิธีอีไลซ่า ซึ่งเป็นการพัฒนาวิธีตรวจโดย ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคสหรัฐอเมริกาโดยเก็บตัวอย่าง 2 ครั้ง ครั้งแรกในวันที่เริ่มมีอาการ และตัวอย่างที่สองห่างจากตัวอย่างแรก 2-3 สัปดาห์ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ฝ่ายอไบไวรัส)

ภาพที่ 4 แสดงภาพห้ามให้ยุงกัด

ขอเชิญเสนอเรื่องวิชาการจัดพิมพ์ทางจดหมายข่าว ส่งมาที่

คุณปิยะวรรณ เกิดพันธ์

Email: piyawank@dld.go.th

ค้นจดหมายข่าวย้อนหลังได้ที่

<http://niah.dld.go.th/th/files/newsletter/search.php>

จดหมายข่าวสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

ISSN 1685-2206

วัตถุประสงค์	เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านสุขภาพสัตว์โดยเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข่าวสารวิชาการเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาด้านสุขภาพสัตว์และการเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสุขภาพสัตว์	
เจ้าของ	สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกลาง เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-8908-14 โทรสาร.0-2579-8918-19	
ที่ปรึกษา	สัตวแพทย์หญิงวิมลพร ธิติศักดิ์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ นายสัตวแพทย์ปรีชา วงษ์วิจารณ์ ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ หัวหน้ากลุ่ม / ส่วน / ศูนย์ / ฝ่าย สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ	
กองบรรณาธิการ		
บรรณาธิการ	นายสัตวแพทย์นพพร โต๊ะมี นายสัตวแพทย์เจษฎา รัตโนภาส นายสัตวแพทย์บัณฑิต นวลศรีฉาย สัตวแพทย์หญิงจันทรา วัฒนเมธานนท์ สัตวแพทย์หญิงธวัลรัตน์ เกียรติยิ่งอังสุลี นางสาวพนม ไสยจิตร	นางสาวลัทธนา รามริน นายสมชาย ช่างทอง นางสาวปิยะวรรณ เกิดพันธ์ นางสาวชนกพร บุญศาสตร์ นายพลกฤต มหานาม
จัดพิมพ์และเผยแพร่	ฝ่ายถ่ายทอดเทคโนโลยี ส่วนบริหารจัดการสุขภาพสัตว์ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ	
สำนักงาน	ส่วนบริหารจัดการสุขภาพสัตว์ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ เกษตรกลาง จตุจักร กรุงเทพฯ 10900	
กำหนดออก	ปีละ 6 ฉบับ ทุกๆ 2 เดือน ฉบับละ 1,200 ชุด	
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย	

สามารถหาข้อมูลเรื่องกล้องจดหมายข่าวย้อนหลังเพิ่มเติมได้ที่ <http://niah.dld.go.th>

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
กรมปศุสัตว์ จตุจักร กทม. 10900
ที่ กษ 0609/พิเศษ

ในราชการกรมปศุสัตว์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 1/2521
ไปรษณีย์โทรเลขราชเทวี